

Erkel, Mahler, Liszt

Koncertek, előadások három évforduló tiszteletére

Az idei esztendő Erkel és Mahler jegyében telt, 2011-ben pedig Liszt Ferencre emlékeznek a zenei világ.

A három zeneszerző, előadó-művész előtt sok koncerttel, rendezvényt tisztelegtek-tisztelegnek országszerte, s a rendezvények főkoordinátora a Hungarofest

Klassz Zenei Iroda. Erre az esztendőre is sok izgalmas program jutott, jövőre pedig nemcsak

ittthon, hanem a világ számos pontján ünneplik Liszt Ferencet. Az

eddigyi eseményekről, s a következő év különlegességeiről

Erdődy Orsolya, az iroda vezetője

beszélt, aki elmondta, figyelmet

fordítanak arra is, hogy ne csupán

a komponisták darabjai hangoz-

zanak fel, hanem bemutassák azt

az adott korszakot is, amelyben

éltek, alkottak.

I Ritka ünnepsorozat: Erkel Ferenc két-száz, Gustav Mahler százötven éve született, a következő esztendőben pedig Liszt Ferenc bicentenáriuma előtt tiszteleg a világ.

– Éppen emiatt nem volt egyszerű a helyzetünk, hiszen 2008. márciusában alakította meg a Hungarofest Klassz Zenei Irodát az Oktatási és Kulturális Minisztérium, s akkor egyszerre kellett elkezdenünk a Haydn-, az Erkel-Mahler, valamint a Liszt Év előkészítését. Így a rendelkezésre álló idő nem minden ünnepi év esetében volt teljesen elegendő... Az Erkel-Mahler Évnél az is problémát jelentett, hogy elég szűkös büdzsé állt rendelkezésünkre a programokhoz, miközben az Erkel-operák, valamint Mahler nagy létszámú szimfonikus zenekarra komponált műveinek előadására több százmillió forintba lett volna szükség...

I Úgy tudom, akadtak olyanok is, nem is kevesen, akik azt nehezményezték, hogy Gustav Mahler előtt is tisztelgünk...

Hiába született döntés arról, hogy együtt ünnepeljük az Erkel-Mahler Évet, ezt az elképzelést nem mindenki fogadta olyan örömmel, ahogy kellett volna... Szinte egész évben védekezni kellett emiatt. A bírálóknak azt mondogattam, gondolják végig, milyen jelentős szerepet játszott Gustav Mahler a magyar zeneélet fejlődésében. Ezért is lényeges Mahler megünneplése,

hiszen nemzetközi viszonylatban Erkel még jóval kevésbé ismerik, míg a színvonalas Mahler-programokra a külföldiek is szívesen eljönnek. S ha megtudják, hogy Erkel az a zeneszerző, aki Mahler elődje volt az Operaháznál, akkor sokkal jobban fel lehet kelteni az érdeklődésüket a magyar komponista iránt. Az Erkel Év egyébként március 15-én indult, a Filharmóniai Társaság Zenekara Gyulán, Erkel szülővárosában lépett fel ünnepi gálaprogrammal. A Mahler Évet pedig július 2.-tól datáljuk, amikor a Művészetek Palotájában a Schleswig-Holstein Fesztivál Zenekar előadásában, Christoph Eschenbach vezényletével szólalt meg Mahler I. és Mozart C-dúr szimfóniája, valamint Erkel Hunyadi nyitánya. Az év nagyon sok érdekes és színvonalas eseményt tartogatott. Azzal is igyekeztünk színesíteni a programot, hogy nemcsak a két zeneszerző műveit tűztük műsorra, hanem magát a korszakot is igyekeztünk bemutatni, amelyben ezek a komponisták éltek, dolgoztak és alkotásaik születtek. Ehhez nagy segítséget jelentett, hogy a Nemzeti Kulturális Alap meghirdette a Felemelő Század című, kétéves átfogó programsorozatát. Így minden, ami az Erkel-Mahler, valamint a Liszt évforduló kapcsán történik, ennek része. Ráadásul átfogó kommunikációt biztosít mindehhez. Mindhárom muzikus sokat tevékenykedett a fővárosban, ezért Budapestre fókuszáltunk, s meghirdettük az „Erkel, Mahler és Liszt belvárosa” sorozatot.

I Beszélgetés, kiállítás, kiadvány is a program része...

– Kultúrtörténeti beszélgetéseket tartunk az Írók boltjában, Alma Mahler Szalon várja az érdeklődőket a Petőfi Irodalmi Múzeumban. Ezek a programok nagyrészt ingyenesek, s hatalmas a népszerűségük, mindenütt folyton telt ház van. A Liszt Ferenc Emlékmúzeumban Erkel Ferencet, a Zeneakadémia igazgatóját mutatja be egy tárlat, tanári jegyzetekkel, órarendekkel. Emellett az Erkel-Mahler Év programjait reprezentatív kiadvány is csokorba gyűjti, amely megvásárolható a nagyobb könyvesboltokban. A kötetből nemcsak a zenei programokról tájékozódhatnak az érdeklődők, hanem

korabeli anekdotákon keresztül megismerhetik az Andrássy út és környéke zene- és kultúrtörténeti szempontból fontos épületeit. Térkép, korabeli és mai fényképek is helyet kaptak a könyvben. Már nagyon készülünk a Liszt Évre is! Az ezt beharangozó koncertek a Párizsi Nagyrúháza Lotz Termében hangzottak fel ősztől kezdődően, és ott is állandó a helyhiány – szerencsére...

I *Az emlékév többi koncertje is ennyire népszerű volt?*

– A Mahler-esztendőt nyitó, nyári hangversenyre a Művészetek Palotájába pót-sorokat kellett betenni, és emellett is számos nagy sikerű est került színre. A Filharmóniai Társaság, a Nemzeti Filharmonikusok Erkel Évhez kapcsolódó programjain is táblás házakkal találkoztam. A Tavaszi Fesztivál programjában szintén sok olyan koncert és opera előadás szerepelt, amely kapcsolódott a jubileumokhoz, s tudomásom szerint ez is mind sikeres volt.

I *Lassan elkezdődik a Liszt Év, de azért attól kicsit tartok, hogy olyan nagy hírveréssel, annyi egyedi ötlettel, mint amennyivel Lengyelországban, a Chopin-év kapcsán találkozni, itthon nem fogunk...*

– Úgy vélem, hogy a Liszt Évnél talán már sikerül túljutnunk azon, ami az Erkel-Mahler Év kapcsán gondot jelentett, s ami nem más, mint az időhiány, hiszen itthon mindig túl későn kezdünk bele a programok szervezésébe. A Liszt Évnél végre időben voltunk. Még nem is létezett a Klassz Zenei Iroda 2007. decemberében, amikor a Magyar Liszt Társaság kezdeményezésére az Ungarischer Akzent (Németországi Magyar Kulturális Évad) keretein belül, a Balassi Intézettel összefogva megszerveztük az első nemzetközi Liszt workshopot, amelynek ötletgazdája Klenjanszky Tamás, a Magyar Liszt Társaság társelnöke volt. Ennek kapcsán Budapestre hívtunk olyan fesztiváligazgatókat, múzeumok, zeneakadémiák igazgatóit, akik Liszt életművével foglalkoznak, s akik úgy gondolták, hogy a Liszt Évben jelentős projekteket szeretnének megvalósítani. Az első évben a hét Liszt-országra koncentráltunk, ahol a zeneszerző jelentős ideig élt, alkotott. Azóta minden évben rendeztünk ilyen programot, s már Európa határain is túlléptünk. Több ázsiai országból – Indonéziából, Kínából, Japánból, Észak- és Dél-Amerikából – is akadnak érdeklődők. Annak köszönhe-

tően, hogy jókor kezdtünk a szervezéshez, nemcsak a programjaink lesznek jók, hanem a Liszt-sorozat kapcsán vezető szerephez jut Magyarország. A workshop azóta is működik, s 2009-ben megalakult a jelenleg bejegyzés alatt álló Nemzetközi Liszt Társaság, korábban ilyen nem létezett. Ennek a titkársági teendőit is Magyarország, a Klassz Zenei Iroda látja el. Mindenki úgy vélekedik, vezető szerepünk van a Liszt Évben. De persze, én is látom, hogy a lengyelek mennyi terméket készítettek, mellyel beszórják a világot. Nálunk erre egyelőre nincs lehetőség, márcsak azért sem, mert a közelmúlt környezeti katasztrófái is súlyosbították az ország gazdasági helyzetét. A kormány nagyon fontosnak tartja a Liszt Év megünneplését, hiszen erről határozat is született. Abban bízom – az előkészített programok alapján –, hogy szép és izgalmas Liszt Évet fogunk ünnepelni. Ennek egyik jelmondata Liszt sokat emlegetett kijelentése lesz a „Je suis honnois” – azaz magyar vagyok.

I *A zenekarok milyen eseményekben vesznek részt?*

– Öt téma köré csoportosítottuk a programokat. Az I. Liszt, a magyar világpolgár, a II. Liszt, a zongoravirtuóz, a III. Liszt, az ünnepelelt világsztár, a IV. Liszt, a zenepedagógus, az V. Liszt, a keresztény gondolkodó. Ebből is kitűnik, sokféle arcát, munkásságát, tevékenységeit szeretnénk bemutatni, azt, hogy milyen nagylelkű mecénás volt, aki az árvízkárosultakat, a fiatal, pályakezdő művészeket is támogatta. Nagyon fontos az is, hogy remek zenepedagógusként dolgozott, máig levezethető, kiknek adta tovább tudását. A II. témához csatlakozva sok zongorakoncert is színre kerül, de a szimfonikus zenekarok szintén nagyon különleges szerepet kapnak ebben az évben. Kiemelném az év legfontosabb napját, október 22-ét, Liszt születésnapját. Erre az időpontra ugyanis a Magyar Zenei Tanáccsal közösen hirdettük meg a World Liszt Day-t. A felhívásnak az a lényege, hogy minél több koncertteremben hangozzék el Liszt Krisztus című oratóriuma. Nagyon örülünk, hogy több külföldi rendezvényszervező, együttes is csatlakozott ehhez a kezdeményezéshez. Így Magyarország mellett több európai városban, sőt Szöulban és Pekingben is előadják ezt a művet. Budapesten a Nemzeti Filharmonikusok játsszák, de lesz előadás Pécsen, Vácott, Egerben, Esztergomban, Győrben, Sopronban. Néhány zenekar pedig külföld-

ön fog fellépni. A Rádiózenekar Peskó Zoltán vezetésével Párizsban adja elő a művet, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem kórusa és zenekara Fischer Ádám vezényletével Bayreuthban mutatja be a Krisztust, a Concerto Budapest Erdélyben lép fel.

I *Lesz ehhez elegendő kórus?*

– Folyamatosan zajlanak az egyeztetések és bízunk benne, hogy még sokan csatlakoznak a kezdeményezéshez. Mindenesetre más izgalmas előadások is lesznek, hiszen a Miskolci Szimfonikus Zenekar a Don Sanche című, egyetlen Liszt-operát német, osztrák, szlovák, magyar koprodukcióban adja elő a Bartók + operafesztiválon. Az első bemutató után Bayreuthban is bemutatják kétszer a művet. S a nemzetközi hírverés szempontjából is szerencsések vagyunk, hiszen éppen a Liszt Év elején, 2011 első felében látja el Magyarország az Európai Unió soros elnökségét, s ez még több lehetőséget biztosít a számunkra. Brüsszelben ebben a hat hónapban a magyar művészek a legfontosabb helyszíneken muzsikálnak, a sorozatot az Nemzeti Filharmonikusok kezdik, január 25-én és 26-án. Szerepelni fog a Fesztiválzenekar is, Liszt-Wagner-programmal. A Nemzeti Filharmonikusok pedig még a Vatikánba is ellátogatnak májusban. Nagyjából tízévente adhat egy ország koncertet a Pápa előtt a hétezer fős VI. Pál teremben, s ez a megtiszteltetés most a Liszt Év és az EU-elnökség kapcsán hazánkknak jut. A Szent Erzsébet legendáját játssza az együttes, Kocsis Zoltán vezényletével. Sok európai városban szerepel a Liszt Ferenc Kamarazenekar is Farkas Gábor zongoraművésszel. A Liszt Év nyitórendezvénye 2011. január 22-én lesz a Művészetek Palotájában, s ekkor számolunk be a többi programról.

I *Úgy tudom, lesz addig még pályázat is, amelyre jelentkezhetnek zenekarok.*

– Igen, ezt a közművelődési pályázatot a Balassi Intézet írja ki, és az együttesek különböző Liszt-programokkal jelentkezhetnek rá. Lényeges még, hogy a legkisebbekre is gondolunk, folytatódik a Csoki koncert-sorozat a Millenárison, és ebben is lesz Liszt-program, amelyen fellép az Óbudai Danubia Zenekar. Májusban Liszt-maraton is rendezünk ezen a helyszínen: reggeltől estig Liszt-muzsika szól majd, de nemcsak a hagyományos módon, ugyanis crossover-darabok is helyet kapnak a programban.

R. Zs.